

ХХХ УЛАСХООРОНДЫН ЭДИРШҮҮДЭЙ ҮДЭР

Ийн хэлэй саада тээ эдир
шуудай социалистическэ
шадинуудай уласхоорондын
шениц болбол газар дэл-
гэл дүлөөр бүрхөөн дэйн
буруушаахан байгаа.
Тэдэнэр жэл бүридэ
хоорондын Эдиршүүдэй Үдэр
гэмдэглэжэ байха гэжэ
эбэри гаргахан байгаа.
Тэдэнэр харлахан Гитлерой
шадан энэ дэлхэйн хоёрдох
долоожо байхан мүнөө
демократическэ гүрэнүүд
түрүү залуушууд хойдод
кэсэрүүлжэ байхан фашизм-
гүрүүсэн хэзээ хэзээнэйх-
рүү шангаар тэмсэдэг бэ-
р?

Немецко-фашистскэ булимта-
агда эсэргүүсэн тэмсэхэ
долоожо соо манай советскэ
шууд алтан хайхан хууда-
дые бэшэжэ нэмээбэ. Дай-
санаа дарала шөрүүн шанга дайн
шадан соогуур нугаршагүй
хүрэгтэй болоһон манай
баатарнууд айхые мөхөн-
дөйлалдажа ябана. Тэдэнэй
бурият-монгол арадай хү-
шье үсөөн бэшэ бин. Союз-
ной Геройнууд Гар-
Кыпини, Харитонов, Ван-
Тулаев болон суута снай-
перындаши Доржиевэй нэрэ
шынэ манай эндэ хаана
түи мэдэхэ болоод, бидэнэр
шөрөө омогтой баяртай бай-
нэ. Эсэгэ ороноо харини хар-
дайсанһаа аршалха энэ
дэйн дайн соогуур баатар-
лар гаргажа, орден медаль-
наар үбсүүгээ шэмэһэн ма-
нэ бурят-монгол арадай хүбүүд
дэ аһала олон.

Фронтвиюудай ашынь
кэрэгүүдээр харюулаха гэ-

жэ оролдоһон манай эндэ тилдэ
хүдэлжэ байхан залуушуулыше
ажалай баатаршалгын эрхим
жэшээнүүдые харуулба. Жэ-
шэнь, хабарай тарилгын үедэ
нматга хайнаар ажаллаһанайн-
гаа түлөө 105 залуу колхозни-
гууд «Республикын эрхим нлүг-
шан» гөһөн хүндэтэ нэрэ абаһан
байна. Колхозно поли дээрэ 178
залуушуудай звононууд эршэтэй
шангаар хүдэлмэрлэжэ байдаг.
Дайнай өхилөөнһээ хойшо манай
залуушууд хүдөө ажалай машин-
ны техникые шудалха гэжэ
хатуу зоригтойгоор оролдоно.
Кыренскэ МТС-эй нүхэр Малаво-
вай болон Саянты МТС-эй нү-
хэр Бимба Дымбрыловэй тра-
кторна бригаданууд бүхы респу-
блика соогоо алдар сууда гаран-
хай. Мүн тэрэшлэн залуу мал-
шадшые үхэр малаа олохоруудан
үсхэхын түлөө эсэхэ сусалхые
мэдэнгүй хүдэлмэрлэжэ байна.

«Бурят-Монгол АССР-эй хүдөө
ажалые улам саашань хүгжөөхэ
хэмжээнүүд тухай» Союзна
Совнаркомой тогтоолтой танилса-
жа, урма зоригоо бадархан рес-
публикын комсомолецүүд ба за-
луушууд үбһэ таряанай хүдэл-
мэри ба хүдөө ажалай продукт-
нуудые гүрэндэ тушаала ябада-
лые курдан хайнаар дүүргэхын
түлөө эдир залуугай эршэ гарган
хүдэлмэрлэнэ.

Мүнөө үедэ залуушууд гэшэ
хамаг бүхы ажалаа хэхэ шинд-
хэхы хүсэн болоод байна. Тэдэнэр
гүрэн түрын гүнзэгы удхатай
зорилгонуудые шиндхэхэ уялга-
тай. Энэ ушарые хайнаар ойл-
гоод байбал манай залуушууд
ажал хүдэлмэрээ хаана-яанагүй
хайнаар хэхэ гарахань лабтай.

Тушаалгые таһалдуулха гэшэ гэмтэ хэрэгтэй адли

Республикын түрүү зэргын
шууд эрхим таряагаа—гү-
рэн гөһөн лозунгоор бүр-
хөөн хэдэн олон улаан
нуудые бэлэхалэй пункт
дэ үдэр хүнигүй үдэшэжэ
на. Тингэжэ байгаа эдэ кол-
дэ таряа тушаала авгус-
та түсэб дүүргэжэ ба үлүү-
дүүргэжэ байха юм.

Түүр, республикын олонхи
нуудаар таряа тушаалга
төмшгэйтээр ябуулагдажа
на. Сентябрьин нэгэнэй мэ-
дээр республика дотр таряа
алга оройдоо 3,4 процент
өгдөһөн байба. Кяхта, Ку-
аймагууд хуряагадаа
ороһон болобошье, ялар
хүртэр тушаалга эхлээ-
хайнаар Байкало-Кударинска,
ажанай аймагууд оройдоо
20 центнер тушаалан бай-
нэ. Мүн Зэдэ, Мухарилэбэр,
агыныше колхозууд энээн-
дээр бэшэ байдалтай.

Түрүн аймагэй Бага-Куна-
сельсоведэй Воршиловэй
шэтэ колхоз анар 909 гек-
табтатай гүрэнгэ нэгэнхэ

центнер таряа оруулаггүй бай-
гаа. Таряа тушаалгые тингэжэ
хаатууланайнгаа түлөө тус
колхозой түрүүлэгшэ Куретенков
хуулин харюусалгада хабаа-
луулагдаба.

Талха таряан фронтдоннай
буу зэбсэг мэтэ шухала хэрэг-
тэй. Тинмэбээ гүрэндэ таряа
тушаалгые хаатуулажа байһан
замэтан фронттоо номо хэрэг-
сэлнүүдээр хангагүй байһантай
адлар харюусаха ёһотой. Таряа
тушаала нангин уялгала дүүр-
гэхэ хэрэгтэ хайша хэрэгээр
хандажа гүрэнэйнгөө урда гэм
хэхэ байһан колхозуудай хү-
тэлбэрлэгшэд алдуута ябадалаа
энэ гэбээр заһан абаха зэргэтэй.
Хэрбээ тингээгүй һаа хэһэн гэм
зэмээ толгойгоороо сасуулан хар-
юусаха байһанины мэдээжэ.

Хүдөө нотагуудтахи парти-
на, советскэ, газартаряалангай
органууд, колхозуудай хүтэлбэ-
рилэгшэд гүрэндэ таряа тушаал-
гала шамдуулан, үдэр хүнигүй
улаан ашаануудые ябуулаха бү-
хы хэмжээнүүдые караалха

Советскэ Информбюроһоо

Сентябриин 1-эй оперативна мэдээн

Сентябриин 1-эй туршада ПЛОЕШТИ городһоо баруугаар ба
урлуур манайхитай сэргүүд байлдаатайгаар урагшаа дабшажа,
60 гаран нуурин газарнуудые эзлэбэ, тэдэнэй дунда КАТИНА,
НЕДЕЛЯ, ДЭРМЗНЕШТИ, БЕКЕНЕШТИ, БУЖОРЯНКА, ЖОЙЦА,
ТЫНТОВА гэжэ томо нуурин газарнууд ба ПРАХОВА, КРИВИНА
гэжэ түмэрзэмэй станцинууд бин.

БУХАРЕСТ городһоо урлуур ба зүүгээр манайхитай сэргүүд
ДУНАЙ мурэн тээшэ өшлөжэ, ДЖУРДЖУ, КЭЛЭРАШИ гэжэ горо-
нуудые болон 100 гаран бусад нуурин газарнуудые эзлэһэн
байгаа, тэдэнэй дунда СЭРУЛЕШТИ, ДОРМЭРУНТ, ДРАГОШ-ВОДЭ,
РАДУ-НЕГРУ гэжэ томо нуурин газарнууд болон СЭРУЛЕШТИ,
ПРЯСНА, ЛЕХЛИУ, СИГИРЯНУ, ДЭЛГА, ЧИМПАЦИ, ИВЗНЕШТИ,
ЧЮЛНИЦА, СЕЧЕЛЕНУ, ЖИГЭЛИЯ, БЭРЭГАНУ, ФЕТЕШТИ гэжэ
түмэрзэмэй станцинууд бин.

НОНСТАЦА городһоо баруун-урлуур манай сэргүүд урагшаа
дабшажа зуураа нэгэ хэдэн нуурин газарнуудые эзлэбэ.

Фронтын өндөө участогууд дээрэ тагнуулшадай бэдэрэгшэн
болоһон байгаа.

Августын 31-дэ манай сэргүүд бүхы фронтнууд дээрэ 30
немецкэ танк гэмтэһэн ба угы хэһэн байгаа. Агаарта болоһон
байлдаануудта ба зенитнэ артиллерийн буудалгаар дайсанай 18
самолёт унагаагдаа.

Прагаһаа зүүн-хойгуур ба
зүүгээр (Висла мурэнэй баруун
эрбэ дээрэ, Варшава шадарай
газар) Н-скэ частини подразде-
ленинүүд гэнтэ атака хэхэ ню-
таг дээрэ үлэмжэ шухала бай-
һан үндэр газарһаа немецүүдые
хобхо сохин гаргаа. Дайсан ал-
даһан позицинуудаа тэхэрүүлэн
абахы хэдэбэ. Гитлеровецүүдэй
контратаканууд сухариса сохиг-
доо. Хоёр рото немецкэ ябган
сэргүүд угы хэгдэбэ. Трофей
булган абтажа, хүнүүд плендэ
абтаа.

◆ Плоешти городһоо баруу-
гаар ба урдуур манай сэргүүд
байлдаатайгаар урагшаа дабша-
ба. Дайсан саг үнгэргэхын, хая
сохигдоһон сэргүүдэйнгээ үлэг-
дэлнүүдые хальбэн шэнэлхын ба
резервүүдые татан асархын
зорилгоор советскэ частинуудые
барин хаатуулахые эрмэлзэнэ.
Манай танкистнууд болон ябган
сэргүүд немецүүдые хэдэн
нуурин газарнуудһаа хобхо со-
хин гаргаа. Н-скэ соединенин
частинууд батальон шахуу гит-
леровецүүдые угы хэһэн байна.
Ехэхэн трофей булган абтаа.
Нүгөөдэ участок дээрэ советскэ
частинууд эрмэлзэлгэтэ манёвр
хэхэ дайсанай бүлэгы хүрээ-
лээ, тэрэниие усадхаа. Байл-
даанай болоһон газар дээрэ хэ-
дэн зуун алагдаһан немецүүд
үлэхэн байна. Дайсанай хоёр
мянга шахуу солдат болон офи-
цернууд плендэ абтаа. 3 танк,
5 самоходно ехэ буу болон бу-
сад трофей булган абтаа.

◆ Констанца городһоо ба

руун-урлуур манай сэргүүд
урагшаа дабшажа үргэлжэлүүл-
бэ. Н-скэ соединенин часть-
нууд гол газарнуудые, хулһатай
ба шэбэр газарнуудые шүүрдэн
бэдэржэ, тэндэ хоргодоһон не-
мецкэ солдат болон офицернуу-
дые оложо барихан байна. Сэрэ-
гэй элдэб ашаануудтай хэдэн
морн тэргэнүүд булган абтаа.
Зарим участогууд дээрэ бутарса
сохигдоһон дайсанай бүлэгүүд
эсэргүүсэлтэ хэхы хэдэбэ. Ма-
най частинууд буу зэбсэгээ ху-
раалаһаа арсаһан немецкэ отря-
дуудые бултмынэ хюдаа.

◆ Шауляй (Шавли) городһоо
баруугаар тагнуулшадай бэдэ-
рлэгшэнүүд болобо. Нэгэ участок
дээрэ немецүүд артиллерийскэ
болон миномётно буудалгада хал-
халагдажа манай позицинуудта
атака хэһэн байна. Богоникон
саг соо болоһон тулалдаанай
хүүлээр советскэ боецүүд дайса-
ниие түрүүшынэ рубежэ нам-
наа. Дайсанай 120 солдат бо-
лон офицернууд угы хэгдэбэ.
Нүгөөдэ участок дээрэ Н-скэ
частини тагнуулай бүлэг дай-
санай позицида довтолжо, 5 пу-
лемёт, 3 миномёт булган аба-
жа, хэдэн хүнүүдые плендэ
абтаа.

◆ Улаантугта Балтийска
флотой лётчигууд Чудской нуур
соо дайсанай самоходно десант-
на баржые шэнгээбэ.

◆ Манай сэргүүд 10-дахн
немецкэ армейскэ корпусой шта-
бай августын 7-ой приказые

булган абаба. Энэ корпус хадаа
Прибалтыяда таһалагдаһан не-
мецкэ сэргүүдэй составай бай-
ха юм. Өөрынгөө приказ соо не-
мецкэ штаб ингэжэ хэлэхэн
байна гэбэх: «Дайсанай сохилтэ»
дого манай сухарихан ябадалай
гол шалтагаан хадаа ябган сэр-
рагэй байлдаа хэхэхэ арсаһан
ушар мүн. Немецкэ ябган сэрэ-
гүүдэй дунда... халаха хандарха
ябадалнууд үзэгдэнэ, хэрбээ ар-
мийн бүхы бүлэг хүмэрин уна-
хы амудда орохы хүсөөгүй
һаа тинэ ушарнууд угы бол-
годоһон байха ёһотой».

Приказай нэгэдэхн пункт соо
ингэжэ хэлэгдэнэ: «Өөһэднйгөө
частинуудһаа таһаржа ошоһон
солдадуудай тоо айдаһа хүрхөөр
олон байна. Частьһаа таһаржа
ошоһон солдат болбол ажабайда-
лаараа харюусаха байха гэжэ
солдат бүхэндэ түргэн саг соо
тайлбарилан хэлэхые гуйнаб.
Бүхы офицернууд, чиновнигүүд
болон хаалтын отрядүүд өөһө-
лынгөө частьһаа таһархан хү-
нүүдые бариха ба аймхай бай-
һаниие ганиэхэ сэргэй сүүлтэ
үгэхэ ёһотой. Тинэ ушар бол-
бол буудан алахаар хэбээгдэхэ
байна. Буунуудаа угы болгоһо-
ной түлөө мүн тинэ хатуугаар
хэбээхэ хэрэгтэй». Гэбэшье тин-
мэ хатуу хэмжээнүүдые не-
мецкэ штабта була ба дутуу
шэнгээр харагдана. Мүн тэрэ при-
казай хоёрдохн пунктда ингэжэ
мэдээсэгдэнэ: «Тылдэ, дивизиин
командна пункттын ара талала
харагдаһан солдат бүхэниие
тусхай команда тэндэнэ буудан
алаха ёһотой».

10-дахн немецкэ корпусой
штабай энэ приказ угаа олон
юумэ тухай элирүүлнэ. Немец-
кэ армийн дунда болхуултахэ
ябадалнууд үдэр бүри ургана. Не-
мецкэ солдадууд ямаршье аргаар
наань байлдаанһаа зайлахые,
өөрынгөө частьһаа таһаран үлэ-
хы ба тылдэ нуухые эрмэлзэ-
нэ. Гитлеровскэ команда болбол
өөрынгөө сэргүүдэй дунда за-
дагайрхан ябадалые алибүхы
хэмжээнүүдээр болхуулхые нэгэ-
нэ ба Германийн уни алданхай
даие үргэлжэлүүлхэ гэжэ солда-
дуудые баадхана. Гэбэшье тэр-
рэнэ юушье туһагүй ажал гэшэ.
Гитлеровецүүд ямаршье
хэмжээ абаа һаа хүмэрин унаха
ябадалһаа зайлажа отохогүй.
Тэдэнэртэ «Тигрүүд» ба «Фер-
денандуудын» туһалаагүй.
Өөрынгөө солдат, офицер болон
генералнуудые олоорын буудан
алажа байһан ушарыншые мүн
туһалаагүй байха.

Городской ба хүдөөгэй залуушуулые олзоборини, түмэрзэмэй училищинуудта болон ФЗО-гэй хургуулинуудта татажа абахань

Сентябриин 15-һаа октябрийн
15 хүртэр городской ба хүдөөгэй
залуушуулые олзоборини, тү-
мэрзэмэй училищинуудта болон
ФЗО-гэй хургуулинуудта абаха
ээлжээтэ таталга болохонь.

ВЦПС-эй секретариат болбол
тус таталгыи үлэгдэхэ ба тэ-

рээндэ бэлдэхэ тушаа профсоюзна
организацинуудай хабаадалсаха
тухай тогтоол гаргаба. Тэрэнэй
ёһоор профсоюзууд хадаа татал-
гын пунктнууд дээрэ, хамтын
байра болон клубуудта ойлгуу-
лалтын хүдэлмэри ябуулаха,
клубуудһаар татажа абаха хү-

рагшадны абахаар хургуулинуу-
дай бэлэн болоһынь шалгажа
үзэхэ ёһотой. Хамтын байра,
хургуулини гэр болон столово-
нуудые хальбэн заһаха ба тү-
хээрхэ тухай тусгаар анхарал
табиглата зэргэтэй. (ТАСС).

Бурят-монгол литература Эсэг ороноо хамгаалгын дайнай үедэ

Дайнай эхилхэн түрүүшын үдөрөө хойшо Бурят-Монголой уранзоёолшод ба үлгэршэд болбол дайсанаа даража, Эхэ оройнгоо нэрэ түрэ, эрхэ сүлөө болон бээ даанхай байхын түлөө тэмсэгтн гэжэ арад зоноо уряалан дуудан уран хурса зоёолнуудыг бэшэжэ захалхан байгаа.

Советскэ Союзда гитлеровскэ Германнин мэхэтэ муухайгаар довтолон орононойн үглөөдэр Бурят-Монголой эгээн хуушанай уранзоёолшо Хоца Намсараев болбол «Дайсанаа даража, дайгаа дүүргээд ерээрэгтн!» гэһэн шүлэгээр залуу сэрэгшэдтэ юрөөл табижа мордхуулан байгаа.

1942 оной эхиндэ БМАССР-эй Советскэ уранзоёолшодой Союз «Илалтын дуунууд» гэһэн гаршамтай шүлэгүүд ба очеркнүүдэй суглуулбари хэблэн гаргаба.

Бурят-Монгол Республикын тогтоһонһоо хойшо 20 жэл хүсэһэнэй дашарамда 1943 ондо манай залуухан литературын түүхэ домогто үзэгдөөгүй айхабтар ехэ зоёолнууд бэшэгдэһэн юм. Нёдондо сохон ямар зоёолнууд хэблэгдэжэ гараһан байгаа гэжэ хараад үзэхэ юм болоо хаа нимэ байна: «Илалтын туяа» гэжэ Хоца Намсараевай бэшэһэн повесть, «Бабжа-барас баатар» ба «Байгалай загаһа» гэжэ драматург Н. Балданогой бэшэһэн пьесэнүүд, «Эхын юрөөл» гэжэ Жампо Тумуновай поэмэ, «Арадай хүбүүн» ба «Снайпер» гэжэ Гомбо Цыденжановой зоёолон пьесэнүүд, поэдүүд Хоца Намсараевай, Данри Хилтухнай, Шираб Нимбуевай, Алексей Улановай, Семен Дунаевай, Константин Брянскийн, Чимит Цыдендамбаевай Иннокентий Кимэй бэшэһэн шүлэгүүд амяар амяараа дөбтөрнүүд боложо хэблэгдэн гараһан байна.

Бурят-Монгол АССР-эй XX жэлэй ойдо зориулагдан хэблэгдэжэ гараһан «Бурят-монгол литературын антологи» хадаа республикын литературна ажабайдалда угаа баяртай ба нилээд удхатай ушарал үзүүдэ.

Эдэ бүгэдэһээ гадна оршуулагдажа байһан литературые нэмэжэ хараха хэрэгтэй.

Ингэжэ Бурят-Монголой литература Эсэгэ ороноо хамгаалгын агуухэ дайнай эхилхэнхээ хойшо өөрынгөө арадай эртэ урдын баатаршалга болон мүнөө сагта фронт болон тылдэ баатаршалга гаргажа байһан ябадалнуудыг харуулжа өхэ өхэ зоёолнуудыг бүтээхэ гэгээн зорилго урдаа талһан байна. Тэрэ хадаа Эхэ орондоо янаг дуратай байжа харин хархис дайсадтай дайлагдажа дараһан баатарнууд болон мэргэшүүдыг магтаһан үлгэр онтохо мэтын арадай аман зоёолнуудыг дахалхан байха юм. Тэрэ хадаа болбосоронгы һайн зантай аад, дайсанда тон хүртэйгөөр харагдадаг советскэ хүнийн үлэмжэ хурса һайханаар харуулаха гэжэ оролодо.

Бурят-Монголой уранзоёолшодой дундаһан нилээд олон хүнийн гартаа бүү эрбээг барилжа, немецкэ булимтарашадыг сохилсожо ябанад. Бурят-Монгол

арадай үнэн сэхэ хүбүүн поэт Константин Брянский гэгшэ дайнай болоһон газарта баатарнуудай үхэлөөр наһа бараба. Немцкэ булимтарашадаг эсэргүү тэмсэлэй фронт дээрэ баатаршалга болон шэж зорит гаргаһанайнгаа түлөө поэт Покто Номтоев «Отвагыг түлөө» гэжэ ба Данри Хилтухин «Ленинградый оборонын түлөө» гэжэ медальчуудаар шагнагдаба. Манай оройн алдар суу болохо—Сталинградые баатарлигаар аршалан хамгаалһан сибяргүүдэй легендарна 62-дохи армин дунда манай поэт Алексей Уланов ябалсажа дайладалхан байгаа. Уранзоёолшод Жампо Тумунов, Семен Метелица, Иннокентий Ким, Бато Базарон гэгшэд Забайкальскэ фронт дээрэ алба хэжэ байхэ зуураа, өөһэдынгөө зоёолой хүдэлмэринэ зогсоонгүй, харин улам хэшээлтэйгээр ябуулжа байнад.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын агуухэ дайнай сэдхэл хүдэлгэмэ гайхамшаг төмэ тухай бушүү түргэнөөр бэшэжэ эхилхэн түрүү зэргын уранзоёолшодыг нэрлэбэл: Хоца Намсараев, Гомбо Цыденжанов, Намжал Балданов, Семён Метелица, Жампо Тумунов, Семён Дунаев болон бусад болоно.

Хоца Намсараев дайнай болохоһоо урда тээ «Цыремпила» гэжэ Бурят-Монголой революциин урда тээхэ хуушанай заншал байдалыг харуулан повесть, «Айдархан» гэжэ мүнөө сагай бурят-монгол арадай золтой жаргалтай ажабайдал тухай поэмэ, «Нэгэтэ хүни» гэжэ колхозно ажабайдал тухай повесть болон бусад олон янзын шүлэгүүдыг бэшэһэн байгаа. Ингэжэ байтар дэйн сэрэгэй хүртэй шэрүүн сагай ерэхэдэш, Хоца Намсараев өөрынгөө хурса мэргэн зоёолоор фашистнуудыг алан сохижо, дайсанаа дараха байһандаа арад зонойнгоо найдала этигэл түрүүлжэ байба.

Немецкэ фашистнуудай дээрэмшэ муухай арминэ шоо үзэжэ муушалаад, фронт дээрэ ябаһан боецүүд болон тылдэ ажалдажа байһан эрхим хүнүүдэй баатаршалгануудыг магтажэ бэшэһэн өөрынгөө сэрэгэй шүлэгүүдыг Хоца Намсараев «Бурят-Монголой Унэн» газетэдэ болон литсборингууд соо үе-үе болоод хэблэн гаргажа байдаг. Тинхынгээ хажуугаар мүнөө сагай байдалда хабаадаха шухал асуудалнууд тухай шүлэгэжэ бэшэһэн фельетонуудыг, «Агит-сонхонуудай» шүжэгүүдыг, басня, баллада, соло дуудалга гэхэ мэтануудыг бэшэжэ, тэндэ манай арадай агуухэ үбгэ-эсэгэнэр болон эртэ урдын гайхамшаг баатарнуудтай Жамбал Тулаев, Цырендаши Доржиев мэтын мүнөөдөрэй манай геройнуудыг сасуулан байха юм. Энэ манай эгээн хуушанай алдарт поэт болбол ирчискэ шүлэгүүдыг бэшэжэ советскэ хүнүүдэй дурлал ба баярыг, гашуудал ба тохидомыг уран хурса үгэнүүдээр харуулжа шадалхан байдаг юм. Эдэ бүгэдэ шүлэгүүдыг дайсанаа дараха байһандаа улад зоной этигэхэ, Эхэ оройнгоо үмэнэ айхабтар ехэ уялгатай байһанаа мэдэрхэ, му-

★ Ц. ГАЛСАНОВ, БМАССР-эй уранзоёолшодой Союзай түрүүлэгшэ ★★

нөө сагта тэмсэл ба ажал хэхэ гэжэ айхабтар ехэ удхатай байһынь ойлгохо һанал бодол уншагдадай досоо түрүүлжэ, тэдэнэй хэпээл зоригынь бадаруула.

Манай фронт болон тылдэ эбдэршгүй хани барисаатай байһынь харуулан «Илалтын туяа» гэжэ Хоца Намсараевай бэшэһэн повесть хэблэгдэжэ гарахадаа республикын литературна ажабайдалда ехэһэн событи ушаруулан байна. Эвэ уранзоёолшо болбол зарим талаараа дутуу дунда зоёолнуудыг бэшэдэг зантай юм, гэгэһынь тэрэ хадаа хүдөө зоной байдал һуудалыг харуулахдаа хэндэһыг гарташгүй мастер байһан ба байһаншыг зандаа.

Гомбо Цыденжанов дайнай урда тээ бурят-монгол искусствын декадын үедэ магтаал сууда гараһан «Банр» гэжэ пьесыг орден то драматург Анполом Шадаевтай хамтаржа бэшэһэн байгаа. Мүн дайнай үедэшэ Г. Цыденжанов таланттай бэрхэ драматург байһанаа харуула. «Снайпер» гэжэ алдарт герой снайпер Доржиевай ажабайдалда зориулан ба Бурядай анха түрүүшын революционер-большевик Цыремпила Ранжуровой ажал хэрэгтэ зориулжа бэшэһэн «Арадай хүбүүн» гэжэ пьесэнүүдыг Бурят-Монголой Лениней орден то хүгжэмтэ-драматическа театрта һонирхолтойгоор табигдана.

Эдэ хоёр зүжэгүүдэй ажабайдалыг үнэц сэхэ руунь харуулан хадань, улад зон төрөниг һайшаажа харана. Доржиевай эсэгэ ба тэрэнэй бэри хоёр Дашын алуулан тухай тон хуурмаг зэрэб үгэ дуулаад байхадаа, хэды шэнээн сэдхэлээ эбдэржэ гашуудажэ байһынь ба һүүлээрнэ энэ баатар хүбүүнээ амид мөндө гэртөө бусажа ерэхэдэнэ али тухай өхөөр тэдэнэй баясажа байһынь хархадаа сэдхэлээ хүдэлэнгүй, уяран-басангүй һуухын аргагүй. Зүгөөр, тэрэ драматург ажабайдал гэһынь хоорондоо нягта холбоо барисаагүйгөөр, эндэ тэндэ талгалжа харуулан дутуутай байһынь тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

Бурядай эгээн түрүүшын революционер-большевик Ранжуров тухай бэшэһэн «Арадай хүбүүн» гэжэ нэрэтэй нүгөөжэ зүжэгыншы мүн лэ тинэ дутуутай байна. Цыремпила Ранжуровой ажабайдал ба зан байдалһаа абтаһан эпизодуудыг яахын аргагүй үнэн һайнаар харуулан зарим нэгэн спензетэй байгааһыг хаа, тэдэн өөһэд хоорондоо һайса холбогдоогүй таһартай байха юм.

РСФСР-эй искусствын габьлата ажал-ябуулгаша орден то драматург Намжал Балдановшы драматургийн талаар яһала һайнаар хүдэлжэ, өхэ юмэ бүтээбэ. «Бабжа-барас баатар» гэжэ пьесыг төрөнэй өөрынгөө өөдөө урһанниг, түүхэ домог сооһоо абтаһан урднай юмыг бэрхээр харуулжа тэрэнэй шадабаринэ өлшмэл гэршэлнэ.

«Крестово дабаан дээрэн гэр» гэжэ ехэһэн роман бэшэжэ Семен Метелица дүүргэхэ байна. Зүгөөр тэрэ зоёолой найруулганы үшөө дүүрээдүй болон улад зоной тэрэнтэй һайса танил болоодүй байһан хадань, Метелицын шэжэ роман тухай сохон тинжэ байна гэжэ сагналты үгэхын аргагүй.

«Сухэ-баатар» гэжэ монгол арадай вождэ тухай Жампо Тумуновай бэшэһэн поэмэ болон «Агит-сонхонуудта» зориулжа Семён Дунаевай бэшэһэн шүлэгүүдыг таарамжатай һайн байна гэжэ тэмдэглэхэ шухала.

Тинхын хажуугаар, уран һайханай талаар экзамен барилжа шадаагүй тинжэ муугаар бэшэгдэһэн зоёолнуудыг алад гаргажа олохын аргагүй. «Байгалай загаһа» гэжэ Намжал Балданогой зоёолон пьесыг харһан хүнүүд хадаа төрөниг бираагүй зүжэг гэжэ сэгшэлтэ үгэһэлинь тон зүб. «Эхын юрөөл» гэжэ Жампо Тумуновай бэшэһэн поэмын фронтон байдалыг хазайлгажа, өөдөгү муугаар бэшэгдэһэн хадань уншагда болон литературна олонитэ болон төрөниг үнэхөөрөө зүб критикэлһэн байна. «Мини хани хүхэр» тухай поэмэ гэжэ Семён Метелицын шэжэ зоёолдо болон Семён Дунаевай шүлэгүүдэй сборникто олоншот уранзоёолшоднай муу сэгшэлтэ үгөөд байна гэһэнэ.

Манай уранзоёолшодой дундаһаа зарим хүнүүд нэгэ һаа минил абаа аниргүй болшоод, нэгэ һаа уранзоёолой удхагүй, гүнзэгы бодолгүй тон хэбхи, арад зондо харша юмануудыг бэшэдэг зантай. «Хани барисаан» гэжэ нэрэтэй аад, драматургийн эрилтыг огто хангажа шадахагүй ба бодото байдалыг хазайлган пьесыг тоолоогүй юм һаа, драматург Шадаев дайнай эхилхэнхээ хойшо бираатай юмэ бүтээгээгүй байшо.

Уранзоёолшод Бато Базарон, Сергей Балдаев, Дольён Мадасов гэгшэд мүнөө хүртэр босхо нэртүүрүүдэ абаа аниргүй һууба. Тинхэдэ уранзоёолшо М. Малакшинов гэгшэ уранзоёолдо угаа харша, үнэндөө хадаа хардалга гүрдэлгэ хэһэн ном бэшэжэ гаргаба. «Забайкалинһаа ерһэн хүбүүн» гэжэ повесть соомь үхибүүдэй хоорондох дайшалхы эбтэй хани барисаа харуулын орондо, харин советскэ һурашадга хардалга гүрдэлтэ хэгдэбэ. Тэрэ «повесть» гэһэн мэнэ һаяхан болоһон автономно республикануудай уранзоёолшодой суглаан дээрэ тон зүбөөр критикэдэ ороһон байгаа.

Классическа литературын арюун һайхан заншалуудыг манай зарим уранзоёолшод мартэдэг, уран һайхан зоёолой

идейнэ талынь хэрэгсэ өөһэдынгөө өрдэм мөрдүлэм дэмнэлүүлжэ гэжэ доггүй байһан хадаа, идеологическа болон талаар заабол уруугаа байна.

Байгша оной июль һүүл багта Улан-Удэ уранзоёолшодой республик конференци боложо, тэрэ Бурят-Монголой культурина дада шухала событи үгэбэ. Тус конференци монгол литературын ехэ дутуу дунда зүйлиг элирүүлһэн байгаа.

Уранзоёолшодой республик конференци сохон дутуу дунда зүйлнуудыг рүүлэн олоһон байгааб драматурги ба проза ябадал гэгдэжэ зарим зоёолшодой бэшэһэн идейно-уран һайханай дутамаг, һаа бэшэжэ байһан хүнүүд ба арадай гэршэнэй дунда ямаршы мөри хэгдэдэггүй, критикнографическа хүдэлмэри угы шахуу байһан, бурят-монгол хэмээн дээрһан эрдим зоёолнуудыг хэлэн дээрэ оршуулжа дутамаг, зарим уранзоёолшодын хэлэниг ахир мөхөө, дай литературын имагта хожомдожо ябаһан, ураншод өөһэдынгөө зоёоло арад зоной дунда эли ойлгуулжа ябадалай бурят-монгол литературын ри туһаа хэдэн олон проблемнуудыг шиндхэл, удааржа байһынь тус ренцидэ хабаадалсагдаһан һаналаар тэмдэглэһэн байла.

Манай республикын зоёолшод болбол үнтержэ замалһаа дүй дүршэлыг ралдаа абажа, ямар һайн туйлагдаһан ба ямар алдүү гараһан байгаа гэжэ руулжа шахаха ёһотой.

Гүйгөөр улам саашаа үр замаар дабшахын аргагүй хурса һайхан үгэнүүдээр героическа мүнөөнэй ажалыг харуулжа болохо Инимэ хатуу шанга эрилтэ битгаад байһан сагта ушадалайн удхыг хүсэд ойлгөөр, бираагүй муугаар бэшэһэн юмыг хараад тэмсэл аргагүй. Дайсанаа дараһан хатуу тэмсэлдэнэ зоной духовно болон зандалын хүсэ бүхэжүүлжэ идейнэ талаар эрхим, үнэн уран һайханаар бэшэгдэһэн зоёолнууд хэблэгдэжэ ёһотой. Эгээ инимэ зоёол хэблэжэ таргахымнай эсрэгшад, манай тылдэ хрилжэ байһан хүнүүд байһа гэһэнэ.

Бато БА

АРЬЯАТАН

- Нүгэл дөһөн арьяатан
- Нүхэн төшөө һолжорто,
- Нүгдөө даламан зогсохо
- Нөөсө шадалаа согсолмо.
- Амаа дахин авгайха
- Арга шадалыг талһан
- Аянга мөргөн һомоороо
- Алдар орондоо байгуулагда.

- Нүгүү хонгёо хоолойгоо
- Илалтын зугаа зугаалһаа
- Хамгаһаа дууша Катюша
- Хабатай аялгын магта
- Үхэл шарха үргэлтөө
- Үхөөр яһан дайсанууд
- Түүхэтэ Совет дайдал
- Түмэр шүүрээр хамуула

Хуряалгыг хурдан темпээр ябуулха!

★ ★

★ ★ ★

★ ★

Үдэрэй 130 бухал бооно

Урваска сельсоведэй Молото-нэрэмжэтэ артелиин членүүд республикын хүдөө-ажалам саашань хүгжөөхэ тусуулаа ССР Союзай Арадай Комиссарай Советэй тогтоолдо харгалзан болгон таряахуряалгаяа найнаар дүүргэхые ахан Түнхэнэйнгөө аймагай колхозуудта хандахан юм. Эзурраа, таряахуряалгын амрийдэ ябадаг бүхы колхозуудын эрхим шанартай үндэр бүтээсэтэйгээр ажаллаууланууды абана байгаа. Энэ уялгануудаа бодотоор дүүрэн, хуряалгада ябадаг колхозуудын олонхид хоёр ан нормонууды дүүргэжэ байна.

Дүхэр Жамбалов хүтэлбэригэтэй таряанажалайнь гүрэн бригадын членүүд бүри найнаар хүдэлмэрилнэ. Табоогшо Ц. Доржиева гэгшэ булалай орондо үргэлжэ 130 боожо үдэрэйнгөө нормо 220 цент дүүргэдэг байна. Тэрэнь таряа боогшод Доржиева, Гоев, Имеева ба бусад даалга-

баряа ходо 180 процент дүүргэнэ. Тус бригадын бригадир нүхэр Жамбалов 6 гектарай орондо жатнаар 8 га хадажа, бэшэ нүхэдтөө найн жэшээ харуулжа ябана.

Мүн таряанажалайнь дүрбэдэхи бригадын членүүд колхоз соохи социалистическэ мурьсөөндэ илахын тулада унахан малгайгаа абангүйгөөр хүдэлмэрилжэ байха юм. Залуу машинист Григорий Пежемский гэгшэ 4 гектарай орондо 6 га хуряажэ ябана. Арба гара наһатай П. Пежемская гэгшэ 40 бухал боожо нормотой аад, ходо 60—70 хүргэжэ магтаалда гаранхай.

Таряахуряалга, гүрэндэ тушаалгала ойрын үдэрнүүдтэ эрхим шанартайгаар үнгэргэжэ аймаг соохи социалистическэ мурьсөөндэ илахыг эрмэлзэһэн энэ артелиин членүүд бээдэ абана бодото уялгануудаа заатагүй дүүргэхын түлөө нимээр тэмсэжэ байна.

А. РАДНАЕВА.
(Манай корреспондент)

Таряа тушаалгаяа унжагайруулна

Гүрэндэ эрхим таряа тушаалганы уялгала дүүргэхэ хэргэ Хэжэнгын түрүү колхозуулааг хамга бэхы ханалаа татай. «Ленин зам», Сталинай нэрэмжэтэ колхозууд 20—20 ц. сарнуудыг хүлээд, бэлэдгэй пунктда түрүүшынгээ 45—53 центнер таряа абааша тушааба. Мүн Додо-Хуланай оной Ворошиловой, Дунданай сомоной Кировэй нэрэмжэтэ, «Зургаанай зам», «Замы Ильича», «Октябрь» колхозууд таряагаа бэлэдхэлэй пунктда тушаалжал байна.

согоршыг орооно тушаагаадуй байнаар. Шалтагаанинь юуб гэхэдэ сохилгын хангалтагүйгөөр ябуулагдаһанһаа болоно. Молотовой нэрэмжэтэ, «Ударник» колхозуудай хадахан таряан хэдэн олон хоног соо сохилгоодуй зангаараа хэбтэнээр. Тээд, Чесанын МТС-эй дирекци молотилкаа хүдэлмэрилүүлжэ, гүрэндэ тушааха, таряа бэлэдхэхэ тухай оролдолгоо гаргагүй байха юм.

Гүрэндэ таряа тушаалгаяа нитэрээ унжагайруулжа байһан эдэ колхозууд 1944 оной ургаса хуряалга болон хүдөө-ажалай продуктуудай бэлэдхэл тушаал ССР Союзай Совнаркомой ба ВКП(б)-гэй ЦК-гэй тогтоол бэсүүжэ ябалалда наад тохөөлдүүлжэ байһан адуунуудаа энэ дары заажа абаха зэргэтэй.

М. НОРБОВ, АЗО-а даагша.

Колос түүхэ бригада

1944 оной ургаса хуряалга оной хүдөө-ажалай продуктуудыг бэлэдхэл тухай ССР-эй Совнаркомой ба ВКП(б)-гэй ЦК-тогтоолой эригтын ёһоор колхозуудай таряанай гээлгэй тэмсэхэ ябадалда хүрнинхид горьтойхон туһа гэнэ.

хургуулин наһа гүйсөөгүй үхибүүд колос түүлгэдэ эдибхитэйгээр хабаадалсана.

Тэрэшэлэн «Баян булаг» колхоздо 15 хуралшаднаа бүридэһэн колос түүхэ бригада эмхидхэгдэнхэй. Эдэнэрыг нүхэр Чойбсонова хүтэлбэрилнэ.

Колос түүхэ эдэ бригаданууд мүнөө хургуулингаа эхилбэшье, занягтингаа хүүлээр поли дээрээ эмхитэйгээр гаража хэдэг ажалаа үргэлжэлүүлнэ.

П. МУШАНОВ.

Мударын аймагай «Комбайн» колхоздо 30 хуралшаднаа бүридэһэн колос түүхэ тусхай бригадыг эмхидхэгдээд, хэдэн гектарай колос суглуулжа колхоздоо тусуулаа. Мүн үбгэд хүгшэд болон

Түрүүшынгээ таряа гүрэндэ тушааба

БАРГАЖАН. (Манай корреспонденттээ). «Бурят-Монгол АССР-эй хүдөө-ажалыг улам саашань хүгжөөхэ хэмжээнүүд тухай» правительствын тогтоолтой танилсаһанһаа хойшо аймагай олонхи колхозууд таряахуряалгаяа шангаданаан байна.

Телятниково-Уринска сельсоведэй «Большевик», Ворошило-

вай, Фридрих Энгельсын нэрэмжэтэ колхозууд августын 31-эй үдэр аймаг соогоо эгээл түрүүн түрүүшынгээ таряа гүрэндэ тушаалаар абаашаба. Наяар аймагай бусад колхозууд улаан амаа олоор эмхидхэжэ гүрэндэ таряагаа таһалгаряагүйгөөр тушаалжа эхилхөн.

М. АРЬЕВА.

Улаач ашаанууд ябана байна

ЗАЙГРАЕВО. (Телефоноор абтаба). Манай республикын хүдөө-ажалыг улам саашань хүгжөөхэ тухай правительствын тогтоолдо харюу болгон Дээдэ-Илькын сомоной Сталинай нэрэмжэтэ артелиин Яленүүд аймаг соогоо эгээл түрүүлэн гүрэндэ таряа тушаалаг августынгаа түсэб дүүргэбэ.

жэшээ абажа, 10 улаа таряа зөөжэ байна. Наяар энэ колхоз августынгаа түсэб дүүргэхөн. Мүн Додо-Илькын сомоной Сталинай, Ворошиловой, Тельманэй, «Красный партизан», «18 партсъезд» колхозууд таряа шэрэһэн улаан ашаануудыг бэлэдхэлэй пунктнууд тээшэ таһалгаряагүйгөөр ябуулжа байна.

Тэрэшэлэн тус сомоной Кировэй нэрэмжэтэ колхозой членүүд Сталинайхиднаа үлгэр

А. ЦВЕТНОВ, райуполномоченный.

Август соо тушаалганинь

ТАРБАГАТАЙ. (Телефоноор абтаба). Фронт болон ороноо элбэг ехэ талха таряагаар хангалта хэрэгтэ хамаг хүсээ хандуулан колхозууд гүрэнэйнгөө урдахы нангин уялгануудыг арюунаар дүүргэжэ байна. Кагановичын нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Мордвин) 50 центнер таряа тушаалаг августынгаа түсэб амжалтаттайгаар дүүргэбэ. Мүн «Гигант» колхоз августынгаа түсэб үглөө мүнөөгүй дүүргэхэ болоо.

тушаала аргатай байһан аад, мүнөөдөр хүртэр улаан ашаануудыг эмхидхээгүй зангаараа хууһаар. Тээд, тус колхозой хүтэлбэрилэгшэд сохилгоо түргэжэжэ, гүрэндэ тушаала таряа гаргаха тушаа ханаагаа тон багаар табина. Хэрбээ морин молотилкаоо үдэр бүри наадгүйгөөр хүдэлмэрилүүлээд байгаа наа, энэ колхоз август соо тушаала таряагаа үни хала дүүргэхэ аргатай байгаа. Тэрэшэлэн энэ артель хадалга боолго хоёрройнгоо хоорондо ехэхэн забһар гаргажа байна.

Зүгөөр, гүрэндэ таряа тушаалгаяа хангалтагүйгөөр ябуулжа байһан колхозууд түрүүшүүлээ гэдэргэнь татажа байна. Энээндэ баримта болгон Ворошиловой, «Путь Ленина» ба бусад колхозуудыг харуулжа болоно. Энэ колхозууд таряа сохилгоо мүнөө хүртэр хүсэд найнаар эмхидхэжэ шадаагүй дээрэһээ гүрэндэ тушаалгаяа дан ехээр хойшо татажа ябана.

Манай республикын хүдөө-ажалыг улам саашань хүгжөөхэ хэмжээнүүд тухай ССР-эй правительствын түүхэтэ тогтоол гаргаһан энэ баярта үдэрнүүдтэ нямэ тэсэһэгүйгөөр хүдэлмэрилжэ болохогүй. Таряахуряалга болон тушаалгыг бишинхашье хаатуулан хүнүүд эхэ оронойнгоо урда гэмтэ ябадал хэжэ байһанаа мэдэхэ ёһотой.

Ворошиловой нэрэмжэтэ колхоз таряагаа хуряажэ эхилһанһээ хойшо хэдэн олон центнер

И. ТАЙНОВ.

Хүдөө ажалай продукт гүрэндэ тушаала дүүргэхэ байна

Хүдөө ажалай продуктуудыг гүрэндэ тушаала түсэбөө ойрын болзор соо гүйсэд дүүргэхын түлөө хамаг ханалаа хандуулжэ гэшэ колхозой хүтэлбэрилэгшэдэй болоод колхознигуудай нангин уялгань болоно.

Хориин аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхоз энээнине найнаар мэдэһэн дээрэһээ үндэг, нооһо, брынзэ тушаала түсэбөө гүйсэд дүүргэжэ. Мүн һу тушаалгала 60 гаран процент болгоод байна. Калининай нэрэмжэтэ, «Красный партизан» гэжэ колхозууд хүдөө ажалай продуктуудыг гүрэндэ тушаала түсэбөө мүн э дүүргэхэ болоо.

А. НИКОЛАЕВ.

Фельетоной орондо

«Хүлөө зобоогоод яахаб?»

Поповагай залхуу хойрог зан тухайнь

«Хүдөө поли дээгүүр ябажа, хүдөө зобоогоод яалайб» гэжэ бодоод зарим нэгэ залхуу хүдэлмэрилэгшэд бии байна. Тэдэнэр халуун хүдэлмэрийн хаба сагташыг кабинет соогоо хашаргүй хуужа, эһн тооһондо даруулоод байдаг. Тэдэнэр хүлөө зобоохогүй гэжэ саарһан захиануудыг хойно хойноһоонь хубаруулан ябуулжа байдаг зантай.

Энээнине лаблан гэршэлхын тулада нэгэ жэшээ хараад үзэе. Саянтын МТС-эй парторганизациин секретарь Попова гэжэ нэгэ хүн бии юм. Тэрэ парторг бээдэ гамтай байһан хадаа бэшг саарһаар ажалаа бүтээжэ гэжэ бодоод юм гэнэ. Мэнэ халхан Попова болбол «Улаан Оронго» колхозой поли дээрэ таряа хадажа байһан комбайнер нүхэр Ринчин-Цыбик Раднаевада нямэ захяа хүнээр дамжуулан эльгээбэ:

«Үглөөдөр ВКП(б)-гэй Райкомдо ошохо болобош. Тивмэ дээрэһээ үдэрэй 2 час багта МТС-эй центртэ ерээ» гэжэ дуудалаан байгаа. Тинхэдэ тэрэ парторг өөрынгөө коммунистка комбайнер Раднаевагай хаанашье байһынь сохом мэдэхгүй байһан хадаа, МТС-эй дархан Дашинмаевта мүн э бэшгээр захяа эльгээжэ, тэрээн соогоо Раднаева хаана байнаб, тэрэниг олоод хомуулан намда ерэгты гэжэ баһа захирһан байгаа.

Мүнөө таряа хадажа байһан халуун хүдэлмэрийн түлэг дунда минута бүхэн тоотой ба үнэтэй гэжэ жириг колхознигыг ойлгохо байха. Гансал кабинет соогоо хуужа хүн зонһоон таһаршаһан парторг Попова шянг хүнүүд өнө ушарыг ойлгонгүй, хойрог ноёрхуу зан гаргажа, комбайнер трактористнуудыг контородоо дуудадаг байһаныг энээн дээрэһээ элээр харагдава.

В. ДАШИТЫЛОН.

Сэлэнгын аймагай Загастайн сомоной Молотовой нэрэмжэтэ колхоз ехэхэн сээрлэгтэй юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: колхознигууд П. Григорьева ба Е. Князькова гэгшэд сээрлэг соогоо хүдэлмэрилжэ байна.

А. Поповой фото.

«Колхоз, МТС, совхоз болон туһалбарин ажлыннуудаар бии байгаа хүдэлмэрийн бүхы хүснэ хуряалгын хүдэлмэринүүдыг үнгэргэхэ хэрэгтэ өлсүүлжэ, ургаса хуряалга дээрэ ажальныг зүбөөр эмхидхэхэ».

СССР-эй Совнарком ба ВКП(б)-гэй ЦК-гэй тогтооллоо.

НЭГЭДЭХИ ПРИВАЛТИСКА ФРОНТ.

Дайсанда бүртэ моулай советскэ танкүүд Рижскэ шибесгээр баруун зүг тээшэ дабшажа ябана.

Л. Доронскийн фото (ТАСС-эй фотохромско).

Ц. ЦЫМПИЛОВ

ЭХЭ НЮТАГНИ

Дуулыш, баян эльдин таламин
Дуулыш охэ нютаг Игамин,
Дүүрэн дуугаар магтан нууланам
Дөржүн өмгөөр сольош дуудам!

Түрэнэ найхан Бурят дайдаарин
Түмэн олон малнуудаа үдхэн
Колхоз олоор хүгжэн байжамал,
Хүхюун байдалай нара бадарган.

Аглаг уужам инлэнхы талаар
Алтан шара таряалан долгилоо,
Алдар сууга габшагай амалаар
Арадай хүсэн эхэрэн өрэнэл.

Эсэгэ ороноо аршалха дайндашье
Эрэлхэг хатуу баатарай замаар
Дайлалдана ябахан эрхим хүбүүдшин
Дайсанаа даранал, гайхамшаг зөригоор!

Зөл маргалай түлөө тэмсэлдэшь,
Сөлө өхтэ амал үйлдэбэридэшь
Алдар габьяа—орден медальтан
Арадай бүлэһөө урган өлөшөрнөл.

Эй, шим, түрэлхи Бурядни,
Тэмсэн илахан илалтаараа суурханалши,

Энхэ тайбан эхэ нютагни
Илалтыншин харама баясан мбанаб!

УЛАСХООРОНДЫН ЭДИРШҮҮДЭЙ ҮДЭРТЭ

ВЛЕСМ-эй Улан-Удын горком
Уласхоорондын эдиршүүдэй үдэр-
гэ угтамжа болгон предприати,
утрождени бүхэндэ комсомоле-
дуудай нитыл суглаануудыг
үнгэргэбэ.

ПВЗ-гэй культурын дворон
доо үсгэлдэр олон залуу хүдэл-
мэришэд сугларжа ВЛЕСМ-эй
горкомой секретарь нүхэр Гась-
ковой «Бүхэ дэлхэйн залуушууд
Фамизма эсэргүү тэмсэжэ бай-
ша» гэгэн элидхэлыг шагнабал.
Элидхэлэй һүүлээр уранбай-

ханай самодеятельностини гоё
найхан номернуудыг харабал.

Тэрэшэлэн мяханай комбинат-
та—нүхэр Дергунова, шэлэй за-
водто—нүхэр Дрогомержский,
түмэрэмай үзелдэ—нүхэр Бол-
дырев гэгшэд мүн тиймэ төмөр
элидхэлнүүдыг үнгэргэбэн бай-
на.

Мүнөөдэр «Динамо» гэжэ
физкультури обществын чле-
нүүд өөһад хоорондоо мурьсөө
үнгэргэхэ байна.

Е. РИНЧИНОВА.

Стахановска вахтада жагсаба

ПВЗ-гэй залуушууд ба ком-
сомолецүүд Уласхоорондын эдир-
шүүдэй 30-дахн жэлэй ойдо
угтамжа болгон стахановска
вахтада жагсажа ажалай үндэр
бүтээсэнуудыг туйлаба.

Паровоз хабсаргаа цехын
башуу стахановецүүд нүхэд Ефим
Роуцкий, тэрэнэй тубалагша
нүхэр Павел Апаричев гэгшэд
паровозуудта автомалуудыг 72
час соо табиха гэгэн даалгаварыг
ябахан байгаа. Энэ даалгаварыг
тэдэнэр 24 час соо үндэр ша-
нартайгаар дүүргэжэ, үдэрэйл-
гөө даалгаварыг 295 процент
болгонон байна.

Булад шудхаха цехын стаха-

новецүүд нүхэд Фиргоров, Соко-
лов, Архипова гэгшэд үдэр бү-
хэндэ даалгаварыг үлүүбшэлэн
дүүргэнэ. Уласхоорондын эдир-
шүүдэй үдэртэ угтамжа болгон
тэдэнэр уржадэр даалгаварыг
250 процент дүүргэбэн байна.

Нүхэд Таян Рудакова ба Ма-
рия Сметаннагай фронтвой
комсомольско-залуушуулай бри-
гаданууд эдэ үдэрнүүдтэ хэзээ
хэзээнэйхнээ эмхитэйгээр хү-
дэлмэрилбэ. Тус бригадын эрхим
стахановецүүд нүхэд Аня Обухо-
ва, Мария Пономарева, Алек-
сандр Новых гэгшэд даалгаварыг
250 процент хүртэр дүүргэнэ.

Елена ИЛИМОВА.

Хилын сана

Союзнигуудай экспедиционно сэрэгүүдэй верховно командования штабай мэдээсэл

ЛОНДОН, сентябриин 1.
(ТАСС). Союзнигуудай экспеди-
ционно сэрэгүүдэй верховно ко-
мандованиян штабай сентябриин
1-дэ тунхаглабан мэдээсэл соонь
ниггэжэ хэлэгдэнэ:

Бовэ гэжэ газарнаа хойто зүг
тээшээ шэглэн дабшажа зуураа
союзнигуудай сэрэгүүд үсгэлдэр
Амьена хүрөөд, тэндэ Сомаа гэ-
жэ мүнэн дээрэ хүүргэ шадарай
бүхэжүүлгэ хэбэ. Ниггэжэ ураг-
шаа дабшажа ябахадаа нэгэ хэ-
дэн горохуудыг эзэлхэн байха
юм.

Руан болон Дьопи тээшэ ошо-
хо хахад харгы дээрэ Тот эзэ-
лэгдэе. Үсгэлдэр плендэ абтаг-
шадай дунда 7-дохи немецкэ
армиёе командалагша бии.

Бовэйи өршондо союзнигуу-
дай танкова частьнууд Бреш
гэжэ мүнэнигэ зубшан урагшаа

дабшаад, Брель болон Фукероля
гэдэгүүдыг эзэлбэ. Парижнаа
хойгуур довтолжо ябахан союз-
нигуудай сэрэгүүд Крепи гэдэ-
гые эзэлээд, тэндэһээ дам саа-
шаа Армона тээшэ дүтэ ошоод
ябана.

Реймсээ хойгуур ба зүүгээр
довтолжо ябахан союзнигуудай
сэрэгүүд зарим газараар 10 млн
хүртэр урагшаа дабшаба. Нүгөө-
дэ отряднуудыг Лаондо ороод,
тэндэ айхабтар шанга байлда-
нуудыг хэбэн байна. Труаһаа
зүүгээр ба зүүн-урдуур довтол-
жо ябахан частьнууд 20 млн-
һээ үхүү урагшаа дабшахан
байна.

Бретанида союзна сэрэгүүд
Брестые бөһөлжэ байхан залда.
Союзнигуудай авиаци дайса-
най сэрэгэй объектнуудта хэдэн
дахин довтолхоо байгаа.

Дундада далай дээрэ дайлагдама байгаа союзнигуудай сэрэгүүдэй штабай мэдээсэл

ЛОНДОН, сентябриин 1.
(ТАСС). Дундада далай дээрэ
дайлагдама байгаа союзнигуудай
сэрэгүүдэй штабай мэдээсэл соо
ниггэжэ хэлэгдэнэ:

Ратонно болон Помег гэжэ
аралнуудта байхан германска
гарнизонууд буу зэбсэгээ хурья-
ба.

Италида байгаа фронтын аг-
риатическа участок дээрэ 8-
дахн армийн частьнууд Фолья
гэжэ мүнэнигэ хойгуур айхаб-
тар өхэ эсэргүүсэлтэ хэжэ бай-
хан дайсантай хүндэ хүшэр
байлдаануудыг хэбэ.

Аппенинһээ баруугаар 8-дахн
армийн бусад частьнууд «Готс-
ко лини» тээшэ дүтэлжэ ябана.

Урда Францида Лионһоо ур-
дуур 55 мили тухай газарта
американска сэрэгүүд Валансье

эзэлбэ. Союзна сэрэгүүд сухари-
жа ябахан дайсаниг айхабтар
ехээр түринэ. Испанийн хилэ
тээшэ шэглэн баруун-урагшаа
дабшажа ябахан французска
частьнууд Монпелье, Везье бо-
лон Нарбонныг эзэлбэ.

Истребительнүүд үсгэлдэр Ру-
мынида байгаа Регин гэжэ ээ-
родромдо довтолбо. Газар дээрэ
байхан дайсанай 60 самолёт
үгы хэгдэе. Августын 30-да
союзнигуудай авиацин довтол-
ходо дайсанай 97 самолёт га-
зар дээрэ үгы хэгдэбэн байгаа
гэжэ мүнөө элирээд байна.
Бомбардировочно авиаци Фран-
цида, Италида ба Югославида
байгаа дайсанай сэрэгэй байра
барилгануудта довтолгонуудыг
хэбэн байна.

Союзнигуудай сэрэгүүдэй Франци дотор дайлагдама байхан тухай генерал Эйзенхауэр элидхэл хэбэ

ВАШИНГТОН, сентябриин 1.
(ТАСС). США-гэй сэрэгэй мп-
нистерство болбол Хойто Фран-
цида союзна сэрэгүүдэй бууһан
сарһаа хойшо—июнийн 6-һаа
августын 15 хүртэр—дай хэбэн
тухай генерал Эйзенхауэрэй
элидхэлыг соносхобо.

5 бронетанкова дивизинүүд
үгы хэгдэбэн ба 6 дивизи хяа
һамна сохигдоһон байна гэжэ
тэрэ элидхэл соонь хэлэгдэнэ. 20
ялган сэрэгэй дивизи хяа һамна
сохигдоһон ба 15 дивизи айхабтар
ехээр балбагдаһан байна. Хяа
һамна сохигдоһон ялган сэрэгүү-
дэй дунда дайсанай 3 эрхим па-
рашютна дивизиүүд бии. Тэ-
рэнһээ гадна, Бретани гэжэ
хахад арал дээрэ бүхэжүүлгэдэ-
мэл газарта хүрээлэгдэһэн нэгэ
парашютна дивизи болон 2 яб-
ган сэрэгэй дивизи тэндэһээ
гараха ямаршыг найдалгүй бо-
лоо. Нэгэ ялган сэрэгэй дивизи
Ла-Маншын арал дээрэ таһалаг-

даа. Дайсан хамта 400.000 гаран
хүнөө адуулжа, шархатуулжа
болон плендэ абхуулжа гээбэ,
тэдэнэй дунда 200.000 хүн
плендэ абтаһан байха юм.

Дайсанай 1.300 гаран танк
болон 20.000 гаран автомашина
булягдан абтаһан гү, али үгы
хэгдэһэн байгаа. 2.000 гаран
үхэр буунууд булягдан абтаһан
гү, али эбдэгдэһэн байна.

Германска 7-дохи арми болон
5-дахн бронетанкова арми ай-
хабтар өхэ диндэлгэдэ ороо.
Хэдэн олон генералнууд алагда-
һан гү, али плендэ абтаһан
байна.

Июнийн 6-һаа хойшо агаарта
болоһон байлдаануудта 2.378
самолёт ба газар дээрэ 1.167
германска самолёт үгы хэгдэбэ.
Тэрэнһээ гадна, 270 самолёт
үгы хэгдэһэн ба газар дээрэ
1.028 самолёт һалгаагдаһан
байха ёһотой.

Союзнигуудай сэрэг Вердениг эзэлбэ

ЛОНДОН, сентябриин
(ТАСС). Рейтер агент-
мэдээсэлэй ёһоор, союзниг
сэрэгүүд бельгийскэ хилэнэ
дуур 26 милин газарта б
Верден гэжэ город болон
мье эзэлбэ.

Канадска сэрэгү Дьеппыг эзэлбэ

ЛОНДОН, сентябриин
(ТАСС). Франци дотор
1-дэхи канадска армитай
саһан Рейтер агентствын
респондентын дамжуу-
ёһоор, канадска сэрэгүүд
пые дайн байлдаа хэнтэ
эзэлэн абаба гэнэ.

Болгарска правительс тушаалһаа гараха гэгэ

ЖЕНЕВА, сентябриин
(ТАСС). Болгарска премье-
нистр Багрянов гэгшэ мүн
өөрынгөө кабинетэй тушаа
гараха гэгэн тухай рад-
мэдээсэбэ. Багрянов боабой
правительствын бии болто
рэнэйнгөө хэрэгүүдыг хү-
байха даалгавартай байна
жэ мэдүүлбэ.

Союзна сэрэгүү италянска хилэ дабажа гараба

АЛЖИР, сентябриин
(ТАСС). Алжирска рад-
дамжууһань хадаа, Урда
цида байхан союзнигуудай
гүүдэй түрүүлжэ ябахан
дууд Вентимильини ор-
итальянска хилы дабажа
ба гэнэ.

Словакида сэрэгэ байдалтай болоо

ЛОНДОН, сентябриин
(ТАСС). Рейтер агентство б
Чехословацка засагаархитай
дээсэлыг дамжуулна, т
соонь юун гэжэ хэлэгдэнэ
хэдэ, Жилина, Трауау
Галант гэжэ горохуудай
чехословацка патриодууд
немецкэ эзэмдэлгын сэрэгү
хоорондо айхабтар шанга
даанууд болобо гэнэ.

Мүн тэрэшэлэн Лученец,
воча болон Кезмарак гэжэ
родуудай түлөө дайн бай-
нууд болоно. Энэней урла
чехословацка патриодуудай
хифон Жилина гэжэ горох
хяхад тэдэнэй гарта оролгой

Харьюсагата редактор
арлогшо Д. ЛУБСАНО

МҮНӨӨДЭР КИНОДО
ПРОГРЕСС—«Хүхүүн хү
ЭРДЭМ—«Намайгаа хүлөөгө